

Ismét találkoztam Krisztussal: nem volt orra! a helyén csak vér és csont. Szörnyű látvány a jó Etelvina asszony agyagkunyhójában. A betegség már fel-falta az orcáját és elnyomta egyik szemét. Bocsáss meg, Uram, hogy első látogatásomkor annyira félttem ránézni, a szentségeket nyújtani neki! De azután újra meg újra, önként meglátogattam; elég hosszú út, de vállaltam, hogy fölismerjem benne a Fájdalom Férfiának vonásait, aki mindezt magára vette, hogy engeszteljen bűneinkért.

P. Klener László braziliai misszionárius

MAGYAR NŐVÉREK A NAGYVILÁGBAN

Westfield, USA: Kanadai kolostorunk, ahol eddig voltam, a solesmes-i (Franciaország) bencés kongregációhoz tartozik. Ennek mind férfi, mind női ága kizárólag kontemplatív életet él. Amint a bencésekhez illik, a liturgikus istenszolgálat a fő jellemvonásunk. Ste Marthe-sur-le-Lac-i kolostorunk 1936-ban alakult. Ha az utóbbi tíz évben meg is ritkultak a hivatások, azért még mindig volt valaki a noviciátusban. Az utóbbi években 70 és 75 között volt a létszámunk (belépéseimkor, 1956-ban én voltam a 60.). 1977-ben vagy 78-ban egy kanadai pap tudatta apátnónkkal, hogy a burlingtoni (Vermont állam, USA) püspök örülne, ha egy szemlélődő rend jönne az egyházmegyéjébe. Ugyanakkor egy itteni jótevő felajánlott nekünk egy nagyon szép telket gyönyörű hegyes vidéken. Villany és kút is van már a telken. Csak azt várja, hogy építsünk és jöjünk. A környékbeliek ezer módon azonnal segítségünkre jöttek. Persze megmaradt a nagy kérdőjel: az építkezés ára. Koldulni kellett, és bizony az evangélium példabeszédét egy bizonyos toronyról, amelyet valaki elkezd építeni, mikor nincs miből befejezze, nagyon is magunkra alkalmazhattuk volna. Azaz mégsem, mivel volt egy rejtett tőkénk: a Gondviselésbe vetett hit. Segítség magadon, az Isten is megsegít: egy csöpp a másik után jött, néha akadt egy egész „bögre” is, és apátnónk hite és fáradozása segítségével a „hordó” lassan megtelt. Közben egyre-másra jelentkeztek az amerikai posztulánsok. Ketten már be is léptek hozzánk Kanadából. 1980. jún. 10-én volt az „első lapát” szertartása az építkezést megindításával. Két nővér akkor idejött, és a helyszínen ellenőrizte a munkálatokat egész idő alatt. Idén október 1-én végre átadták a nagyon egyszerű, de stílusos téglapépületet. Okt. 2-án megérkezünk nyolcan Kanadából, és most éljük a kezdet örömeit és fáradozásait. Még csak „cella” vagyunk, de remény van rá, hogy januárban priorátussá lépünk elő, és akkor tavasszal valószínűleg megnyithatjuk a noviciátust. A kolostor 20 személyre van számítva jelenleg, de a megnyitáshoz bele van kalkulálva a tervrajzba, és akkor 40 nővért fogadhat majd be. Mondanom sem kell, hogy én vagyok az egyetlen magyar.

Flóra nővér Dél-Afrikából (I. Szolgálat 34/86) a nyáron otthon járt, és magyar levéllel örvendeztetett meg bennünket: Most Budapesten vagyok. Rokonságom és én nagyon boldog vagyunk, hogy kisikerült találkozni és megismerni egymást. Utaztam a vallásos ruhámban, de a vonatban a tisztviselőnk nagyon barátságosok voltak. Most is ezt a ruhát viselem. Szombaton Szentendrében voltunk. Megnéztük a világhíres Kovács Margit gyűjteményét. Vasárnapon Balatonhoz mentünk. A templom túl tele volt a 10.30-as szentmisében. Ez egy új, modern templom, de nagyon szép. Mindenütt magyar motívum. Fiatal emberek énekeltek gitárhoz. Nagyon ünnepes volt. Egy asszony egy filmet csinált magamról a mise alatt. Ebben a hétben Budapestre és Esztergomba megyünk. Itt nagyon jól érzem magamat. Sajnálni fogom, mikor el kell menni. Most sokat beszélék magyarul. Senki sem segítette nekem ezzel a levéllel. (Gratulálunk!)

Sao Paulo, Brazília: 1973 karácsony vigíliáján püspök atyánk az Oltáriszentség szolgálatja tisztviselőjét ajándékozta nekem. Akik nem jöhetnek el a szentmisére, azokhoz elvihetem Jézust. Dús János bácsi és Juliska néni magyarok. Mind a kettőnek az egyik lábát leoperálták. Tolókocsiban ülnek egész nap. Vasár- és ünnepnap a rádióon keresztül hallgatják a szentmisét. Így egyesülnek a szent áldozattal. Énekelnek és imádkoz-

nak, olvasnak a nap folyamán. Türelmesek. Ajkukról panaszszót még nem hallottam. Egy köhajtásnyira laknak anasztásiói házunktól. Ha nehéz valami, hozzájuk megyek. Mindig erőt kapok. Várnak karácsony szent napján is. Ha Isten segít, akkor is elviszem nekik Jézust, a Nagy Királyt egy kicsi ostyában. — Egy másik szegény betegünket süket ura ápolja, gondozza szeretettel. Hilária nővér, a szegények gondozója, összecsomagolt számukra mindent, ami jó: rizst, babot, olajat, cukrot stb. Fehér terítőt az asztalra. Két hónapnál is tovább élés nekik. Kipakoltunk. Azok a vagyok arcom, csillogó szemek úgy sugároztak ránk, mintha a mennyország tündökölt volna felénk. — Ha messzebb megyünk látogatni betegeket, mindig Éliás bácsi visz el autón. Egyszer megkérdeztem, honnan veszi a pénzt benzinre? Itt igen drága. Felelte: „A jó Isten mindig megsegít. Nem hiányzik semmim.” Dolgozó ember. Igazi apostol. A betegeket „aranyember” címet adtak neki.

Brialmont, Franciaó.: A szigetelő munkások, akiket nov. 1-re vártunk, karácsony előtt nyolc nappal érkeztek meg. Azt számítottuk, karácsonyra már visszatérhetünk régi helyünkre, de csak álom maradt. A szemlélődő élet sokkal mozgalmasabb, mintsem kívülről gondolják. Ha a munkások bevégezték, rám vár a festés. Amit házilag meg tudunk tenni, azt megtesszük, még ha lassabban is (mert kevésebb a munkaidő), de alaposan. Egy kolostor évek hosszú során épül-szépül. Húsz év óta, mióta itt vagyunk, nagyon sokat változott, de rengeteget dolgoztunk is rajta. Három év óta az ablakokon dolgozunk. Ez olyan munka, hogy nem lehetne megfizetni. A levehető ablak-szárnyat műhelybe viszik, leégetik a régi festést, kiszedik az üveget, megtisztítják a régi gittől (mert már átengedte a vizet), újra gittelik, utána újra festik az egészet. Amíg az ablakszárny műhelyben van, egy hatalmas deszka helyettesíti. Az én munkaköröm az „akrobata” rész. Az ablakok felső része nem szedhető le. Ezeket helyszínen kell csinálni, kívül-belül. Ehhez van egy különleges létrám, amivel az ablakon kívül „lebegek”, két emelet magasságban. Aki alulról néz vagy messziről, eláll a lélegzete, pedig teljes biztonságban vagyok. Persze minden mozdulatomat jól irányítani. Eddig 80 egynéhány ablakot csináltam már így meg, kb. húsz év még rám. Nemcsak kézi munka, de egyben szemlélődő is, mert elsősorban egyedül vagyok, másrészt minden fölött vagyok, harmadsorban a vidék gyönyörű. Nagy az Isten-közelség, könnyen megy az elmélkedés, még ha a kezem foglalt is. Ennyit a munkakörömről.

Salvert, Franciaó.: Mi iskolában tanítunk, a környéken hittant adunk, betegeket ápolunk és öregeket 70—101 év között. Vannak összejövetelek, közös imák. Az isteni kertész a Gyöngyös mellől ide ültetett az Auxances völgyébe. Imádkozzék értem, hogy ha értem jön, virágozva találjon. — Vasárnap volt: nálunk és itt misézett a Püspök Úr. Díszebéddel fogadtuk, az ebéd alatt két nővérrel együtt játszott gitáron — mesterien játszik —, mi pedig énekeltünk: „Énekeljük közös örömről, — Monseigneur itt van: köszöntünk!” stb. Úgy volt köztünk, mint egy családapa, nagyon jól éreztük magunkat.

Ugyanonnan: En megvagyok öregeken, munkám mindig egy: a templom gondozásában 29. évet kezdem, temetőnk gondozása 34 éve, meg a virágok. Templomunkban csak vasárnap használjuk a fűtést, egész héten kevés a látogatója. Sok virágot tettem az oltár köré, és ahányszor én mint az Úr szolgálóleánya beamegyek, e fohászt mondom: „Kedves virágaim, áldjuk, imádjuk, dicsőítsük a mi Teremtőnket, Istenünket, Megváltónkat!” Így kissé megvigasztalódom az elhagyatott Jézus miatt az Oltáriszentségben.

Loango, Afrika 1979—Párizs 1981: Vizitációs zárdánk francia alapítás, 1966-tól, én vagyok az egyetlen magyar. Heten vagyunk európaiak és öt bennszülött csatlakozott hozzánk, Klauzúras nővérek lévén, külső apostolkodásunk nincs. De zárdánk ajtaja nyitva áll mindazok számára, akik egy kis lelki összeszedettség után vágyakoznak. Különösen a vakáció alatt a különféle szerzetek nővérei szívesen jönnek, hisz a város zajától távol, a tenger partján csendet és testi-lelki felfrissülést találnak. Nekünk pedig e találkozások megengedik, hogy a helyi egyház problémáit megismerjük, és imáinkkal a sáncon dolgozókat segítsük. A városi fiatalok is gyakran jönnek egy-egy napi lelki frissítőre. Megélhetésünket a baromfiállomány biztosítja. Tojáshozamra dolgozunk. De hogy a lakossággal is kapcsolatban legyünk, van egy kis betegkezelőnk, ahol naponta 30—40 beteget látunk el orvossággal és jótanáccsal. Nagy vigasztalásunk, hogy mióta

itt vagyunk, a gyermekhalandóság minimálisra csökkent, és sok felnőtt szintén a mi erősítőinknek és gyógyszerünknek köszönheti életben maradását. Minden más szociális irányú fáradozásunk sikertelen maradt. Több fiatal családnak adtunk csirkéket, hogy keresethez juttassuk őket, de amikor tojni kezdtek, mind eladták! Azután azt gondoltuk, hogy a bárány kevesebb munkát ad és igénytelenebb: öt családnak adtunk néhányat, hogy az állatenyésztésre kedvet keltsünk; hálót is adtunk néhány fiatal munkanélkülinek, hogy halászni tudjanak. Az eredmény? A hálót elvitte a víz, a bárányokat nem gondozták; szóval nehezen megy nekik tervszerűen dolgozni!

1979 óta afrikai házunkban csak annyi változott, hogy én és egy francia nővér egészségi okokból valószínűleg véglegesen visszatértünk fogadalmi zárdánkba. Afrikai házunkban egy kis bennszülött 1979. szept. 8-án örökfogadalmat tett, egy ugyancsak 79. dec. 28-án beöltözött, és ez évben a Szent Szív ünnepén szintén volt beöltözés. Jelenleg a kis közösségben van 3 francia, 1 mexikói és 2 bennszülött örökfogadalmas, 2 ideiglenes fogadalmas és 2 újonc, valamint 5 fiatal, aki komolyan készül, de hivatalosan még nem kezdte meg a jelöltidőt.

Assisi: A mi közösségünk idős ferences misszionárius nővérekből áll, akik visszajöttek a missziókból, ki Kínából 43 év után, ki Afrikából 48 év után, ki Indiából, s van, aki itt élte le az életét, felajánlva a missziókért. Egyik nővérünk 99. évében van, és még mindig kötöget, saját maga tartja rendben a szobáját, valamennyiünknek épülésére van. Mindennap szentségimádást végzünk a kitett Oltáriszentség előtt, ott mindig megemlékezem Önökről, hogy a jó Isten termékenyítse meg apostoli munkájukat, és nyújtson segítséget anyagiakban is.

Japán. (Itt kivételesen nem magyar nővérekről írnok, hanem a Japánban működő magyar misszionárius, P. Béky Gellért beszél japán nővérekről.)

Akinek nem kellett volna megszületnie

Anyja apáca szeretett volna lenni, de nem sikerült neki. Apja meg szerzetesapnának készült. Őt meg a rend nem vette fel. Ezután kötöttek házasságot egymással. Ámde már az első gyerekek baj volt. A fiatal asszony tüdőbajt kapott. A nem keresztény orvos művi veletlenséget javasolt. Ezt azonban tiltotta a katolikus anya lelkiismerete. Ezért egy katolikus orvoshoz fordult tanácsért. Az is rögtön látta, milyen veszélyes esettel van dolga. Mégis vállalta a felelősséget, és megtett mindent, hogy a gyermek megszülethessen. Az aggódó szülők ígéretet tettek, hogy Istennek szentelik gyermeküket, ha szerencsésen a világra jön.

Lány lett a kisbaba. Utána még öt gyerek következett, négy lány és egy fiú. Az asszony a harmadik szülés után teljesen meggyógyult. Hat gyermeke ma is él, makkegészségesek. Az elsőszülött apácájelölt. Először nem nagyon akart a nővérek közé menni, bármennyire is hálás volt anyjának, hogy vállalta a születésével járó életveszélyt. Lassan azonban hozzászokott a gondolathoz, és elhatározta, hogy belép. Apja azonban bölcsen azt tanácsolta neki, várjon még egy évet, dolgozzon, s ha egy év múlva még mindig kedve lesz a szerzetesülethez, hát beléphet.

Egyetemista meg dolgozó lányoknak adtam éppen három napos lelkigyakorlatot a nővéreknél. Ott találkoztam vele. Már harmadik éve, hogy bent van. Nemsokára fogadalmazik. Két húga a három napos lelkigyakorlatra jött el. Az egyik szintén apáca szeretne lenni. Az apjuk is el akart jönni, de mikor mondták neki, hogy ez most csak nőnek való, tréfásan megkérdezte: ha szoknyába bújna meg fátyolt tenne fel, beengednék? Úgy látszik, tudja, mivel tartozik a jó Istennek felesége egészségéért meg hat nagyszerű gyermekéért . . .

A vértanúk unokái

Az elmúlt nyáron Dél-Japánban adtam 30 napos lelkigyakorlatot egy japán kongregáció nővéreinek. Ez a kongregáció többek közt arról is nevezetes, hogy csak japánok vannak benne, és szinte mindnyájan a hosszú üldözést átvészelt keresztények leszármazottjai. Nagaszaki környékén meg az egyházmegyéhez tartozó szigeteken tízezzrel élnek még ma is a régi keresztények kései unokái. A több mind kétszáz évig tartó kegyetlen üldözés ellenére is megtartották hitüket, és készek voltak ezért minden áldozatra. Jórésztük szegény volt, mint a templom egere. A száműzetés döntötte őket

nem egyszer ebbe a keserves szegénységbe. Máskor meg önként vállalták a nélkülözéseket azzal, hogy természetlen, lakatlan szigetekre menekültek, csakhogy hitüket megvallhassák.

Kb. száz évvel ezelőtt az üldözés utolsó nagy hulláma megint szétszórta közülük néhány ezret Japán különböző részeibe. Szerencsére ezúttal csak néhány évig tartott ez a megalázó számkivetés. Mégis sokan belehaltak az embertelen szenvedésekbe és kínzásokba. Cuvanóban is pl. több mint harmincat temettek el az alig száz főnyi csoportból. Nos, az említett kongregáció „alapítói” ezekből az elsodort keresztényekből kerültek ki. Négy fiatal lány közös életre szánta el magát. A szegényekkel, betegekkel, gyerekekkel kezdtek el foglalkozni. Példájukat hamarosan mások is követték. Nemsokára már egyre több keresztény közösségnek voltak ilyen áldozatos csoportjai. Nem mentek férjhez, szegénységben, egyszerű szeretetben szolgálták a most már szabadon hagyott keresztényeket (és nem keresztényeket), nem feledkezve meg a lélek szükségleteiről sem (hitoktatás, nevelés stb.).

A század közepén (1956) olyan világi szerzetfélébe tömörültek a nagaszaki egyházmegyében szétszórta működő és csak lazán összefüggő csoportok. Az egygyélevés jelképű egyszerű egyenruhát és új nevet kaptak: „Az Ur szolgálóleányainak kongregációja.” Mert ebben látták hivatásuk lényegét: Máriaéhoz hasonlóan az Ur szolgálóleányai akartak lenni a nagaszaki keresztények szolgálatában.

De ez csak az első lépés volt az igazi egység felé. Húsz éves, jól átgondolt előkészítés után, 1975-ben igazi kongregáció lettek! Új nevet vettek fel: „Az angyali üdvözlét Kongregációja.” Es szerzetesi ruhát öltöttek magukra! Akkor, amikor szerte a világon a női szerzetesrendek világi ruhával cserélik fel a megszentelt habitust: ezek az egyszerű, napsugaras japán lányok boldogan hajtják fejüket a Krisztus édes igájába, és szent büszkeséggel viselik új szerzetesi ruhájukat. Az öregek is, akik még „szabadon” nőttek fel ebben a szervezetben, zokszó nélkül vállalták a szerzetes élettel járó megkötöttségeket.

Ma már nem kell nekik nap mint a nap a földet túrni, tehenekkel bajlódni, vagy gyalogosan róni az egyenetlen, hegyi utakat. A „japán csoda” őket is korszerűsítette: izléses, jól felszerelt napközi otthonokban, kényelmes plébániákban, korszerű kórházban szolgálgják az Istent, Akiért annyit kellett őseiknek szenvedniök. Az újoncokat középiskolába küldik, munkájuknak megfelelően kiképezik. Csak a szellem a régi: felebaráti szeretet és evangéliumi egyszerűség. Nagy ambícióik nincsenek: múltjukhoz hűen csak a nagaszaki egyházmegyében dolgoznak. Ott ápolják, ébresztgetik, erősítik az ősök hitét, főleg a gyermekekben. Ma kb. 350 a kongregáció létszáma. Jelentkezően nincs hiány; eddig még mindig volt hivatás szép számmal.

LEVELESLÁDÁNKBÓL

(Erdélyből:) Ausztriai utam lelki élményei még mélyebbek és maradandóbbak a látvány szépségénél. Sok esetben talán az üzleti haszon, a turistaforgalom ápolása az indíték, de a legkülönbözőbb formáit láttam az udvariasságnak, figyelmességnek. A forgalom irányításának hivatalos szervei megoldani segítenek a közlekedés bonyodalmaival. Egészen barátságos a gyalogos—autós viszony. Nagy türelemmel hordja elő a kereskedő az árúját, és szívesen tájékoztat, hogy a legmegfelelőbbet kapja a vevő. Az étkező-helyeken vetéikednek a legmeghittebb vendéglátással. Az új templomok az életből nőttek ki, de a régiekbe is sikerült bevinni azt. Sokszor láttam babakocsi-val, iskolás gyerekekkel, kamaszokkal felvonuló szülőket. Kis közösség a nagyobb magával hozva, töltekezve az egység erejével. Láttam üres marokkal — kitárt szívvel őket az életadó kenyeret osztogató diakónus előtt elvonulni. Láttam, ahogy kézről kézre adják a perselyező kiskosarat; ahogy dalolnak, ahogy könyörögnek, saját és közösségük, az egész emberiség gondját, örömét tárják égi Atyánk elé. Bár nem értettem, mi volt a lecke, a jó hír melyik passzusát magyarázza a pap, de örömmel szoritottam meg egy 3 éves kislány felém nyújtott kezét a békefelhívásnál. Hittem és hiszem, hogy lesz, hogy kell legyen foganatja. — Láttam egy fiatal anyát az utcán, aki hátán vitte alig